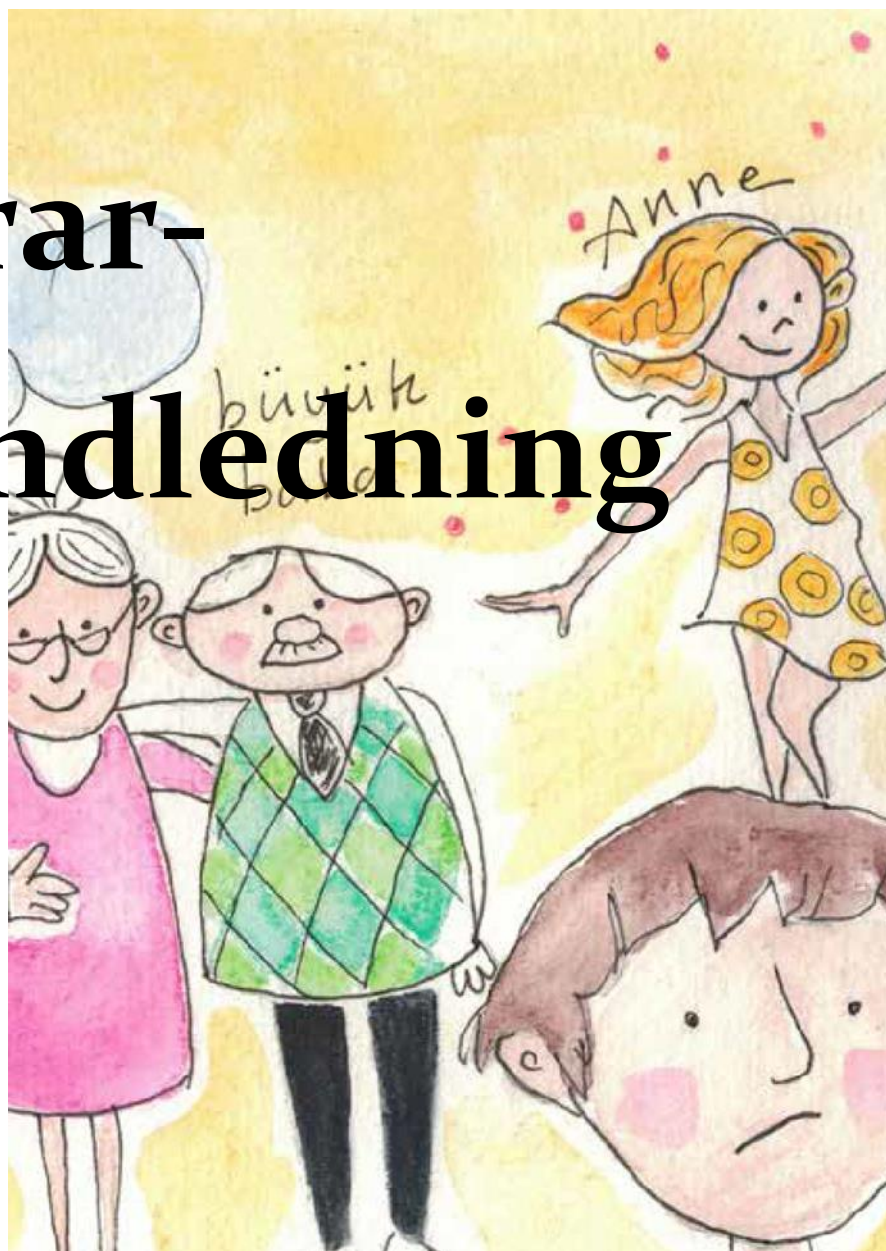

Läro- handledning

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MULTILIB: THE MULTILINGUAL LIBRARY FOR CHILDREN IN EUROPE

www.multilibproject.eu 1-SE01-KA201-022101

This project was supported with a grant from the European Commission, Erasmus+ programme. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Viksjöfors Skola, Sweden

<http://artinedviksjofors.se>

The Mosaic Art and Sound Ltd., United Kingdom

<http://www.mosaicartsound.com/>

International Yehudi Menuhin Foundation, Belgium

<http://www.menuhin-foundation.com/>

Pelican, Czech Republic

<http://skolapelican.com>

University of Çukurova, Turkey

<http://www.cu.edu.tr/tr/>

The Research Committee of the Technical University of Crete, Greece (Laboratory of Distributed Multimedia Information Systems and Applications)

<https://www.tuc.gr/> (<http://www.music.tuc.gr/>)

Innehåll

MultiLib - en introduktion till projektet	4
Bibliotek, aktivitetshandbok och lärarhandledning	6
Bakgrund	8
Andra framgångsrika projekt och strategier	10
Några användbara länkar	12
Fyra färdigheter för framtiden	13
Ämnesövergripande kompetenser som tränas i MultiLib	15
Arbete med olika konstarter i klassrummet	18
Samarbete med föräldrarna	19
Verktyg för reflektion	21

MultiLib - en introduktion till projektet

I dagens multietniska och flerspråkiga klasser behöver grundskolelärare undervisningsverktyg för att främja mång-kulturella erfarenheter inom klassrummet och öka den ömsesidiga förståelsen och kommunikationen mellan barn med olika bakgrund. MultiLib-projektet, vars primära mål är en inkluderande utbildning, erbjuder grundskolelärare innovativa undervisningsverktyg och metoder baserade på barns berättelser från olika kulturer och språk.

MultiLib ger lärare ett unikt online-bibliotek med totalt 156 e-böcker: flerspråkiga e-böcker i många språkversioner, på inhemska europeiska språk och på originalspråk som många invandrare i Europa talar. Böckerna är vackert illustrerade av konstnärer och åtföljs av en uppsättning litteraturaktiviteter för barn samt en lärarhandledning.

Genom att använda materialet kan lärare förbättra den interkulturella förståelsen hos sina elever - både de med lokal och de med invandrarbakgrund - och öka deras känsla av social integration. Materialet kan göra eleverna stolta över sin egen kultur och sitt språk, samtidigt som de lär sig mer om andras kultur och språk. Dessa nya kompetenser kan komma att förbättra elevernas framtida möjligheter på arbetsmarknaden.

De pedagogiska aktiviteterna ger många tillfällen till samarbete och kreativitet. Eleverna har roligt samtidigt som läslusten, läsförståelsen, språkkänslan och de konstnärliga färdigheterna ökar.

Målgrupper:

- grundskolelever i sex partnerländer,
- barn från invandrarfamiljer och etniska minoritetsfamiljer i partnerländerna,
- lärare på grundskolan som arbetar i multietnisk/flerspråkig miljö,
- utbildare och annan personal i grundskolan som arbetar med barn på låg- och mellanstadiet.

Lärare i hela Europa kan ladda ner e-böckerna och det andra materialet; aktivitetshandboken och lärarhandledningen. De kan också utbyta filmer från genomförda MultiLib-aktiviteter. Projektet ger dessutom lärare och elever möjligheter att utveckla kompetenser i IKT (informations- och kommunikationsteknik).

Genom MultiLib kan lärare utvecklas i yrket och skapa undervisningsstrategier för en inkluderande undervisning. Projektet ger dem en unik didaktisk idé, ett träningskoncept och praktiska verktyg som är avsedda just för dem.

Bibliotek, aktivitetshandbok och lärarhandledning

Biblioteket

Barn tycker om sagor. När vi visar dem MultiLib-bibliotekets sagor, de traditionella och de moderna, visar vi dem också skönheten och rikedomerna i språken och i kulturerna, såväl immigranternas som de inhemska. Upplevelsen av social inkludering ökar samtidigt som kunskaperna om och förståelsen av andra kulturer ökar.

MultiLib-biblioteket är ett elektroniskt bibliotek med 24 vackert illustrerade e-böcker på 6 europeiska språk (tjeckiska, engelska, franska, grekiska, svenska och turkiska) och 6 språk som talas av etniska minoriteter i varje partnerland (ryska, tibetanska, haitiska, armeniska, kurdiska och arabiska).

E-böckerna innehåller berättelser för barn, klassiker från varje kultur såväl som nutida berättelser. Varje projektpartner har bidragit med fyra böcker, två på det inhemska språket och två på ett invandrarspråk. På båda språken presenteras dels en traditionell saga och dels en modern som skapats för projektets räkning. Samtliga e-böcker har översatts till projektpartnerernas språk. Därför finns det totalt 156 e-böcker i MultiLib-biblioteket. Lokala konstnärer har illustrerat alla berättelserna. Ljudversioner av e-böckerna finns på ursprungsspråket.

Aktivitetshandboken

MultiLib-biblioteket åtföljs av aktivitetshandboken med 27 (drama)pedagogiska aktiviteter. Övningarna syftar till förståelse, acceptans, hängivenhet, individuellt och kollektivt ansvar, kommunikation, inkludering, kreativitet, läskunnighet och läslust och använder sig av konstnärliga uttryck som musik, dans, bild och digitalt berättande. Övningarna är framtagna för att träna de färdigheter som sannolikt kommer att behövas i framtiden. De är sammanställda av Pelikan, en språkskola i Brno i Tjeckien, med bidrag från hela projektpartnerskapet. (Läs mer i kapitlet "Fyra färdigheter för framtiden" (s. 10) och "Ämnesövergripande kompetenser som tränas i MultiLib" (s. 11).)

Lärohandledningen

Denna lärohandledning är framtagen för lärare som arbetar med MultiLib-biblioteket och dess aktivitetshandbok. Lärohandledningen kan hjälpa lärare att hitta egna sätt att arbeta med övergripande pedagogiska utmaningar som inkludering, läslust, mångkultur och flerspråkighet. Den kan också inspirera till ett ökat användande av olika konstarter i pedagogiken. MultiLib lärohandledning har sammanställts vid universitetet i Çukurova, Turkiet med bidrag från hela projektpartnerskapet och omfattar:

- information om MultiLib-projektet,
- vägledning till MultiLib-biblioteket och aktivitetshandboken,
- en vetenskaplig bakgrund,
- hänvisning till andra begrepp, projekt eller intressanta tillvägagångssätt,
- några användbara länkar,
- exempel på kompetenser som barn kan förvärva genom MultiLib-aktiviteterna,
- lärande-undervisningsscenarier,
- tips vid arbete med olika konstarter i klassrummet,
- tips på hur man kan samarbeta med föräldrar samt
- självvärderingsverktyg.

MultiLib lärohandledning har testats under pilotperioden av de lärare som deltagit i projektet i de sex länderna. Den har utvärderats och förbättrats med hjälp av resultatet från den utvärderingen.

MultiLib-biblioteket, aktivitetshandboken och lärohandledningen är fritt tillgängliga online på tjeckiska, engelska, franska, grekiska, svenska och turkiska.

Bakgrund

Mer än en miljon invandrare och flyktingar kom till Europa år 2015 och länderna kämpade hårt för att klara inflödet. Ungern hade det högsta antalet asylansökningar 2015 i proportion till befolkningen. Sverige kom strax efter med 1667 per 100000 invånare (BBC News/ World-Europe-3413).

Hur hantera inte bara migranternas omedelbara primära behov, utan framför allt den fortsatta integrationen i skolor och arbetsmarknad i Europa? Hur garantera värdighet och respekt för olika kulturer? Vad kan vara avgörande för att behålla EU:s värdegrund i en tid av kriser och svårigheter?

Kärnan i den förändring som Europa strävar mot är utbildning; barnen är framtidens Europa. Lärare spelar en grundläggande och mycket viktig roll i detta avseende. Varje klass är en mikrovärld som speglar de nuvarande sociala förhållandena och fungerar som ett laboratorium där en betydande del av barns utveckling och inriktning formas.

Idag måste lärare förbereda sina elever, med och utan invandrabakgrund, för en värld där människor kan och vill samarbeta med andra av olika kulturellt ursprung. Lärarna måste hjälpa sina elever att förstå och respektera olika värderingar och tillvägagångssätt.

Lärare står inför situationen att ha ett stort antal barn som måste hitta sin plats och utveckla sin potential i ett nytt samhälle, för sina föräldrar och för sig själva, och där de språk som talas är okända. Lärarnas uppgift är att få invandrabarnen att lyckas med sina studier och att förvärva nya färdigheter och kompetenser. Lärare måste uppmuntras att skapa en avslappnad och fruktbar mångkulturell miljö där barnens olika kulturer och språk blir berikande för hela klassen istället för att vara ett hinder.

Behovet av ett projekt som detta grundar sig på det faktum att grundskolelärare behöver öka sin repertoar och skaffa fler och bättre anpassade verktyg för sin undervisning. Först då kommer de att kunna klara utmaningen i att undervisa allt fler multietniska och flerspråkiga elevgrupper.

Ett sätt att hantera integration är att öka medvetenheten om det gemensamma i olika kulturer och skapa en samarbetsinriktad miljö där olika delar av en kultur kan delas och uppskattas av unga elever.

Grundskolelärare behöver:

- undervisningsverktyg som främjar mångkulturella erfarenheter i klassrummet och som är anpassade till den nationella läroplanen,
- hjälpmedel för att kunna visa sina elever skönheten och rikedom hos såväl de europeiska som migranternas språk och kulturer; i format som motiverar och engagerar eleverna,
- didaktiska aktiviteter som främjar ömsesidig förståelse och kommunikation hos barn med olika bakgrund, samtidigt som de förstärker läsförståelse, språkkunskaper och andra nödvändiga kompetenser.

Andra framgångsrika projekt och strategier

Behovet av en mångkulturell och flerspråkig utbildning uppmärksammas av utbildare över hela världen; invandrarflödena ökar överallt. Antalet insatser för att minska gapet mellan skolans undervisning och familjers kulturella bakgrund ökar, liksom initiativ för att göra alla barn öppna för mångfald.

Långtifrån att vara en uttömmande forskning om vad som erbjuds när det gäller projekt och framgångsrika tillväga-gångsätt inom området "mångkulturell utbildning över hela världen" är detta kapitel avsett som en språngbräda för vidare forskning och diskussion. Vi vill endast lyfta fram några utmärkta initiativ som komplement till MultiLib-biblioteket.

Vi börjar med en webbplats som särskilt förtjänar vår uppmärksamhet nämligen **The International Children's Digital Library**. Uppdraget i detta positiva initiativ är att hjälpa världens barn att bli medlemmar i det globala samhället - att öka toleransen och respekten för olika kulturer, språk och idéer - genom att göra barnlitteratur tillgänglig online gratis.

Ett annat initiativ är **The Best Multicultural Books for Children** (De bästa mångkulturella böckerna för barn), som är en lista över multikulturella böcker för barn. Enligt skaparna av denna lista bör en bra mångkulturell bok: *"presentera bokens karaktär/karaktärers kultur precist och med respekt, stärka barn med olika etniska bakgrund samt ha hög litterär kvalitet."* Sammantaget är detta ett stort förråd som kan berika lärarnas arbete med multikulturella frågor.

En bra metod som hjälper oss att välja vilka böcker som ska presenteras för våra unga elever hittar vi i **Scholastics**. De använder frågor som *"Hur vet du om en barnbok som du läser med dina elever ger en rättvisande bild av den kultur som beskrivs och av dess karaktärer? Finns det varningstecken att leta efter?"* För att hjälpa lärare inbjöd **Scholastics** fem experter på barnlitteratur. Dessa skulle ge råd om bokval om och för indianer, latinamerikaner, afroamerikaner, judar och asiatiska amerikaner.

I samband med **Internationella Barndagen 2011**, vid Europeiska kommissionen, ägnades frågan om en multikulturell dialog för utländska barn särskild uppmärksamhet. Det är väl värt att läsa om det arbetet (webbplatslänk finns i nästa kapitel).

Andra online-resurser som kan hjälpa lärare att botanisera i den rika världen av idiom och hur dessa låter är:¹

Little Linguist - Multicultural Books for Children in over 50 foreign languages (Lilla språkforskaren – multi-kulturella böcker för barn på över 50 främmande språk) har ett otroligt rikt och varierat utbud av allt från böcker till cd-skivor och leksaker

I **Children Books Forever** (Barnböcker för evigt) har man tillgång till klassiska favoriter bland barnböcker från hela världen för smartboard, Powerpoint, overhead, iPad, android eller teve.

Vi kan slutligen inte, i den här korta genomgången, låta bli att nämna de ansträngningar och det briljanta resultat som en mamma till två små adopterade svarta döttrar har organiserat på sin hemsida; tioalet meningsfulla multikulturella böcker. Mamman säger på webbsidan att hon alltid är på jakt efter mångkulturella barnböcker som speglar världens mångfald på ett stärkande och icke-stereotypt sätt. De böcker hon listar har ett starkt och positivt budskap om mångfald och de stöder inte stereotyper. Böckerna är uppdelade på geografiska områden och i åldersgrupper.

Webbplatsen heter **Colours of Us** (Våra färger).

---

¹ Ett idiom är en språklig egenskap, variant, dialekt, eller särart. Att något är idiomatiskt innebär att det är karakteristiskt, säreget och språkriktigt korrekt för ett språk eller en dialekt. Idiomatiskt uttal innebär att man uttalar ett språk "som en infödd" från [https://sv.wikipedia.org/wiki/Idiom_\(språk\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Idiom_(språk)) (översättarens referens).

Några användbara länkar

International Children's Digital Library

<http://en.childrenslibrary.org/>

Best Multicultural Books for Children

<https://tinyurl.com/pq4ce6v>

Scholastics - How to Choose the Best Multicultural Books

<https://tinyurl.com/ybof7dp8>

The Guardian - Diverse voices: the 50 best culturally diverse children's books

<https://tinyurl.com/jp5xoph>

European Commission Website on Integration - Multicultural Dialogue - Special Issue (Children's Day)

<https://tinyurl.com/ya7tfqa6>

ECRP - Examining Multicultural Picture Books for the Early Childhood Classroom: Possibilities and Pitfalls

<http://ecrp.uiuc.edu/v3n2/mendoza.html>

Little Linguist

<https://www.little-linguist.co.uk/>

Colours of Us

<http://coloursofus.com/multicultural-childrens-books/>

European Commission Website on Integration - Multicultural children's books: educating a new generation

<https://tinyurl.com/y8wwpaee>

Multicultural Kid Blog

<https://tinyurl.com/y7rax4m>

Multicultural Education: From Theory to Practice (Cambridge Scholars Publishing)

<https://tinyurl.com/ycdj3wvp>

Tes - How to teach MFL in primary schools

<https://tinyurl.com/y6v2q7r4>

Alla länkar är kontrollerade 10/10 2017

Fyra färdigheter för framtiden

Undervisningssituationer, praxis och innehåll, kan i viss utsträckning skilja sig åt beroende på var utbildningen sker, men ändå delar alla pedagoger ett gemensamt mål, en gemensam vision:

Att hjälpa eleverna att nå sin fulla potential och förbereda dem för 2000-talets värld, där varken samhälls- eller arbetsliv är detsamma som för femtio år sedan.

Om dagens elever ska lyckas i detta globala samhälle måste de vara skickliga kommunikatörer, kreatörer, kritiska tänkare, problemlösare och samarbetspartners. Dessa färdigheter som på engelska ofta kallas **the Four Cs of Education** är de färdigheter som framtiden efterfrågar:

The Four Cs of Education

Critical thinking (and problem solving)

Creative thinking

Communicating

Collaborating

Fyra färdigheter för framtiden

Kritiskt tänkande (och problemlösning)

Kreativt tänkande

Kommunikation

Samarbete

Även om vikten av dessa fyra färdigheter i stor utsträckning har accepterats, står utbildarna inför utmaningen att bygga in dem i skolutbildningen. Vi tror att MultiLib-projektet kan hantera denna utmaning på ett innovativt sätt. Förutom de traditionella och samtida berättelser som har samlats in från olika kulturer - och som i sig kan skapa ett meningsfullt sammanhang för inläring - erbjuder Aktivitetshandboken idéer och lektionsförslag som hjälper lärare att omskapa de fyra färdigheterna till klassrumspraxis.

Även om bara en eller två aspekter verkar sticka ut i en aktivitet, har alla MultiLib-aktiviteter planerats med hänsyn till alla fyra färdigheterna. T.ex. tränas förmågan att samarbeta i nästan alla MultiLib-aktiviteter eftersom eleverna arbetar i par eller grupper.

Det är svårt att skilja kommunikation från samarbete. När eleverna arbetar i par eller grupp kommer de att behöva arbeta i olika grupperingar, lära sig göra nödvändiga kompromisser och dela på ansvaret för att uppnå det gemensamma målet för aktiviteten. De måste formulera sina idéer tydligt genom att tala och

skriva och de måste lyssna noggrant på varandra för att förstå vad som menas. I varje MultiLib-aktivitet går därför samarbete och kommunikation hand i hand.

Trots att frågorna för att stimulera reflektion efter varje MultiLib-aktivitet hänger ihop med alla fyra färdigheterna, är deras koppling till kritiskt och kreativt tänkande uppenbart. När eleverna tänker efter för att kunna svara på de reflekterande frågorna fungerar de både kritiskt och kreativt.

Här följer ett exempel på hur en MultiLib-aktivitet tränar de fyra färdigheterna för framtiden i en vardaglig undervisningssituation:

I aktiviteten Skattjakt (nr.16, s.26) arbetar eleverna i två grupper om 5-6 elever: För att förbereda en skattkarta och ledtrådar till den behöver eleverna tänka kreativt. De behöver kommunicera och samarbeta inom grupperna för att hitta den gömda skatten. De tränar sin problemlösningsförmåga medan de letar efter skatten. Och slutligen måste eleverna tänka kritiskt och kreativt för att svara på reflektionsfrågorna i slutet av aktiviteten.

För att sammanfatta det som sagts ovan: om lärare integrerar MultiLib-aktiviteterna i sin undervisning, kommer eleverna inte bara att dra nytta av innehållet i berättelserna utan också av en metodik som förstärker samtliga fyra färdigheter för framtiden.

Ämnesövergripande kompetenser som tränas i MultiLib

MultiLib-aktiviteterna är utformade för att utveckla elevers kompetens, deras förmåga till förbättrad kommunikation och inbördes förståelse oberoende av kulturellt ursprung och traditioner.

Det finns inte en enda definition av ordet kompetens. Hedi Bednarz (2010²) formulerar emellertid tre nyckel-definitioner:

- Kompetens måste relateras till kunskapssökande och därmed till den roll som erfarenhet och reflektion spelar för att bygga upp tillämplig och överförbar kunskap.
- Kompetens är något som innefattar en viss förmåga att hantera oväntade och kritiska situationer, hantera något "olikt" det rutinmässiga, långt ifrån vår gemensamma ram.
- Eftersom kompetens innebär mobilisering av våra personliga attityder, relationer och känslor, innebär det också en helhetssyn på människans lärande, inklusive den kognitiva och den innehållsliga aspekten.

En viktig utmaning för skolor på 2000-talet är att motivera lärande i grupper med kulturell mångfald, där eleverna har varierande och unika förkunskaper. De övergripande förmågor som används i MultiLib-aktiviteterna är grundläggande förutsättningar för ett utbildningssystem som vill hjälpa framtida medborgare med olika kulturell bakgrund att leva tillsammans och bygga en fredlig samexistens.

Mer än på något annat ställe har "multikulturen samlats i klassrummen, som en komplex fenomenologi³, utmanande skolsystemen och lärarnas yrkesidentitet" (Hargreaves, 2003⁴). Lärarna, som yrkesutbildare, står i centrum för denna storm: de behöver stöd och de behöver få nya kunskaper, färdigheter och attityder för att kunna utvecklas i sitt yrke.

²Bednarz H, Schim S, Doorenbos A. Cultural Diversity in Nursing Education: Perils, Pitfalls, and Pearls, J Nurs Educ. 2010 May; 49(5):253-60. doi: 10.3928/01484834-20100115-02.PMID:20143759

³ För fenomenologin är det yttre – hur något framträder för vårt betraktande – i all sin riklighet och komplexitet allt som finns. Fenomenologi betyder studerandet av händelser som de visar sig. (Översättarens referens.)

⁴ Hargreaves, (2003). Teaching in the Knowledge Society. Education in the Age of Insecurity. New York: Teachers' College Press

Många av dessa förmågor är inte ämnesspecifika utan grundar sig på gränsöverskridande mål, vanligtvis relaterade till: bättre hantering av det egna lärandet, sociala och interpersonella relationer samt kommunikation och de återspeglar en allmän övergång från undervisning till lärande.

Enligt de forskningsrapporter som vi har läst *kan* lärarna inte utgå från den etnocentriska visionen om undervisning (Lynch, 1992⁵; Leclerq, 2003⁶). De behöver förvärva kunskaper för att ta hänsyn till elevers olika sätt att lära och på ett professionellt sätt ta sig an arbetet i mångkulturella inlärningsområden (Margiotta, 1999⁷; Gobbo, 2000, 2004⁸).

Nya förmågor är sådana som påverkar förmågan att identifiera kulturella och sociala skillnader, att skaffa goda kunskaper om utländsk interkulturell utbildning och en "medvetenhet om den egna kulturen såsom varande annorlunda än andra kulturer" (Barrett, Byram, 2013⁹).

Dessa förmågor förändrar verkligen relationen till klassrum, kamrater, institutioner och samhällen och utmanar också grunden för konventionell lärarstatus och funktion (Margiotta, *ibid*).

I själva verket bör ett mångkulturellt känsligt klassrum ge varje enskild elev möjlighet att nå sin potential och samtidigt både förstå och uppskatta sin egen kultur och identifiera likheter och skillnader i andra kulturer. Grundskolor har en viktig roll att spela genom att stödja inte bara elevernas kognitiva utveckling utan också deras sociala och känslomässiga utveckling.

För ett mångkulturellt lärande är det viktigt att kunna hantera olika sätt att lära. Faktum är att två elever i samma åldersgrupp inte har exakt samma sätt att lära sig nya saker, vare sig de undervisas på sitt modersmål eller andra språk. **META**¹⁰ formulerar ett systematiskt förslag på hur den mångkulturella undervisningen kan utvecklas med hjälp av olika konstarter inom alla ämnen.

⁵Lynch, M., Cicchetti, D. (2002) Maltreated children's reports of relatedness to their teachers in *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 2002, John Wiley & Sons, Ltd, DOI: 10.1002/cd.23219925707

⁶Leclerq, J. (2003). *Facets Of Interculturality in Education*. Strasbourg: The Council of Europe Publishing. Page 83.

⁷Margiotta, U. (1999), *Le scienze della formazione*, oggi in ISRE, vol. 1999-2, pp. 7-45 (ISSN 1973-6533)

⁸Gobbo, F. (2009) L'educazione delle differenze –l'attenzione alle differenze, in: *Atti del Convegno, Identità italiana tra Europa e società multiculturali*, pp. 101-132 (Colle di Val d'Elsa SI, Fondazione Intercultura).

⁹Barrett, M., Byram, M., Lázár, I., Mompoin-Gaillard, P., Philippo, S. (2013) *Developing Intercultural Competences Through Education*. Council of Europe Pestalozzi Series, No. 3. The Council of Europe Publishing. ISBN 978-92-871-7745-2

¹⁰Minorities Education Through Art. 54564662-EPP-1-2015-1-BE-EPPKA3-PI-FORWARD

<https://www.meta-project.eu/images/Competences-framework.pdf>

MultiLib har antagit den kompetensram som utformats i META Competences Framework¹¹ och som är en uppsättning relaterade kompetenser inom kognition, affektion och beteende t.ex. självkänsla, självförtroende, social förmåga, förmåga till relationer och förmåga till ansvarigt beslutsfattande. Dessa kompetenser är grundläggande för lärare som vill förbättra den mångkulturella inläringen och de akademiska prestationerna hos sina elever.

För praktiska ändamål har META-kompetenserna utformats som en enkel kompetensram som är lätt att använda av lärare under inlärningsprocessen, men ett uttalat syfte är också att de ska användas vid planering och utformning av kursplaner. Nätverket kan användas för att stödja och berika de undervisningsmetoder som anammats av lärare.

I aktivitetshandboken (the MultiLib Children Activity Set) kan lärare hitta en tabell som sammanfattar de olika typerna av MultiLib-aktiviteter och som är byggd på META-kompetenserna.

---

¹¹ På svenska: minoriteters utbildning med hjälp av konstarter; kompetensramar

Arbete med olika konstarter i klassrummet

För att bli demokratiska medborgare behöver eleverna utveckla olika färdigheter under sin tid i skolan. Undervisningen ska nå alla elever och läraren måste därför ta hänsyn till olika förutsättningar och behov hos varje elev. Vi lär oss på olika sätt och därför är det viktigt att hitta nya och kreativa sätt att nå läroplanens mål.

Arbete med konstarter i klassrummet ska vara ett nöje, inte en börda. Onlinebiblioteket och Aktivitetshandboken är användbara verktyg för att på ett roligt sätt integrera konstarter i läroämnena och i klassrummet. Även om det finns många detaljerade lektionsplaner i aktivitetshandboken vill vi här påminna om några saker som är viktiga att tänka på.

1. Som lärare behöver vi planera våra lektioner utifrån de didaktiska frågorna om **vad** vi ska undervisa, **varför** vi ska lära oss ämnet och **hur** vi ska lära oss det.
2. Formulera syfte och mål för lektionen - vad ska eleverna lära sig genom aktiviteterna?
3. Bestäm hur elevernas arbete ska dokumenteras.
4. Planera för en utvärdering tillsammans med eleverna i slutet av lektionen. Vad gick bra? Vad var svårt? Hur kan vi förbättra aktiviteten?
5. Var förberedd och bekant med det material som ska användas.
6. Se till att allt material som eleverna behöver under lektionen är tillgängligt.
7. Finns det en lämplig konstnär eller någon med specialkunskaper som kan hjälpa till? Kom ihåg att det inte behöver vara en professionell konstnär. Ibland kan vi hitta kompetensen bland våra egna medarbetare eller föräldrar.

Samarbete med föräldrarna

Berättelser är den troligen den äldsta kommunikationsformen i många kulturer och traditioner. Berättandet är en konst och en uppsättning sedvänjor som är djupt rotade i våra innersta kulturer och värderingar. Att berätta en historia betyder mycket mer än att rapportera fakta i kronologisk ordning. Det innebär att välja relevanta erfarenheter och förmedla en mening som utgör en konsekvent helhet av karaktärer, händelser och platser. Berättelser är i sista hand ett sätt att ge mening åt verkligheten och dela den.

Att lära sig berätta historier är ett kraftfullt sätt för föräldrar att lära sig förstå personliga erfarenheter och att lära sig att kommunicera dem med andra. Modernt eller inte, litterärt eller traditionellt, alltsedan antiken har berättelser gett liv åt idéer om världen och samhället, bearbetat värderingar och undervisat såväl vuxna som barn. Barnens reaktion på föräldrarnas berättande kan också lära föräldrarna mycket. Vi njuter av och delar traditionella berättelser eller bra böcker från världslitteraturen av många goda anledningar: fantasi och överraskningar, ovanliga och "omöjliga" utseenden på karaktärer och platser, som ger oss nöjet att föreställa oss "alternativa världar"; men ändå, trots att de verkar så annorlunda än vår vardag, berättar de alltid någonting om oss - var och en av oss.

Ägna lite tid åt att prata med dina elevers föräldrar om det som sagts här ovan. Fråga dem om de har varit rädda som de moderlösa sju barnen som står inför vargen? Har de stått försummade i ett hörn utan anledning, precis som Askungen? Har de kämpat för att uppfylla önskningar och plikter som Pinocchio? Naturligtvis har de gjort det. Och deras barn har gjort detsamma. Med berättelser för barn kan alla på ett "säkert" sätt titta på de liv och de känslor som speglas i dem.

Uppmana föräldrarna att fritt omarbeta berättelser. Författare, filmregissörer, dramatiker och sagoberättare gör det hela tiden. De kan tycka att de berättelser som de har "på lager", inklusive berättelserna i MultiLib-biblioteket, kanske inte passar nuförtiden. Eller de kanske vill ta upp något särskilt ämne. Uppmana dem att ta hjälp av bilder i bilderböcker, eller bilder ritade av dem själva (eller deras barn). Uppmuntra dem att skapa en rytmisk saga som kan läsas eller sjungas och att göra detta i samarbete med barnen. Att omarbeta en berättelse

tillsammans ökar kommunikationen och skapar en känsla av tillit. Ge dem aktivitetshandboken (MultiLib Children's Activity Set) för att sätta igång fantasin i gemensamma aktiviteter efter att ha läst en berättelse tillsammans. Ge dem också MultiLib-berättelserna och uppmana dem att hitta fler historier på biblioteket, i en bokhandel, på webben eller i sitt eget minne.

En berättelse blir till ett ögonblick av gemensamma känslor. Föräldrar och barn kan tillsammans välja de historier som de skulle vilja lyssna på. Valet kommer att vara bra om det passar dem och barnen. De kommer också att behöva en avkopplande och trivsamt miljö. Detta gäller både omgivning och inställning. Be föräldrarna att reflektera: bedömer de sina barn eller försöker de kommunicera en korrekt "tolkning"? Eller presenterar de helt enkelt en berättelse för barn och låter dem förstå den genom att reagera på den, gissa och omarbeta historien själv?

Att dela historier är en viktig sak. Uppmuntra därför avslutningsvis föräldrarna att fundera på följande frågeställningar:

- Barnens kommentarer är ett tecken på uppmärksamhet. Försök att förklara detta för föräldrarna. Uppmana föräldrarna att vara uppmärksamma på sina barns reaktioner: För tyst eller förbryllad? Prova att ställa några enkla frågor. "Vem, vad, var, när, varför, hur" kan alltid hjälpa.
- Litteratur består av ord. Att lyssna på vuxna hjälper barnen att lära sig nya begrepp och att använda nya ord. Dessutom kan de bli bekanta med sina rädslor och önskningar. De ser att berättelsernas huvudpersoner fruktar eller strävar efter någonting, precis som även vuxna gör. Detta kan hjälpa dem att bättre förstå varandra.
- Att dela en historia med barn är ett bra sätt att utbyta idéer och att lära sig om problem. Det är ett utmärkt tillfälle att uppleva hur fantastisk litteratur kan vara. Vi kan bli känslomässigt berörda och se att berättelser kan innehålla mycket visdom och kunskap. De speglar inte bara livet, de kritiserar det också.
- Ingångar och synpunkter från berättelser kan hjälpa människor att förstå världen omkring dem och att hantera egna erfarenheter lite bättre. De kan njuta av att skratta och i dessa historier se en möjlighet att befria sig från oro och kompromisser.

Verktyg för reflektion

Frågeformuläret nedan är utformat som ett självutvärderingsverktyg för att se framsteg hos eleverna eller reflektioner vad gäller mångkulturell och flerspråkig medvetenhet, känsla av inkludering, interkulturell kommunikation, ökad läslust, förbättrade språkkunskaper och konstnärliga färdigheter.

Som MultiLib-team är vi väldigt intresserade av lärares reflektioner, kommentarer och förslag beträffande MultiLib-biblioteket och aktivitetshandboken. Vi tror att frågeformuläret kan ge möjlighet till eftertanke och att det kan strukturera tankar, känslor och idéer kring MultiLib-biblioteket och aktivitetshandboken. Vi kommer att använda svarande lärares synpunkter och åsikter för att förbättra bibliotek och handböcker.

Frågeformulär för lärare

Vi skulle uppskatta om Du ville besvara våra frågor, var syfte är att förbättra MultiLib-biblioteket och aktivitetshandboken och som kan hittas på <http://multilibproject.eu/teacher-guide.php>

Tack för Din tid och Dina förslag!

MultiLib-teamet